

Л.М. Москвич,
доцент кафедри організації
судових та правоохорон-
них органів Національної
юридичної академії України
імені Ярослава Мудрого,
кандидат юридичних наук

S u m m a r y

The article studies problem of creation and assessment of public confidence in the court. The author suggests using assessment of the level of true judicial independence, public prestige of the court and its social responsibility as the standards of social efficiency of judicial reforms

Суспільна довіра до суду як показник ефективності судової влади

Системні перетворення в українському суспільстві в 90-х рр. ХХ ст. викликали потребу у проведенні судової реформи, основне завдання якої — формування суду як незалежного інституту, здатного контролювати ефективність функціонування права в усіх підсистемах суспільства. Однак емпіричні дані свідчать, що впроваджені заходи характеризуються низькою соціальною ефективністю, оскільки не дають змогу досягнути поставленої мети. Зокрема, за результатами соціологічних опитувань, проведених соціологічною службою Центру Розумкова, у лютому 2005 р. не підтримувало діяльність суду 29,3 % опитаних респондентів, в лютому 2007 р. — 45,4 %, а в жовтні 2009 р. вже — 62,1 %¹. Наведені дані свідчать про певне розчарування серед населення діяльністю судів, втрату цим органом влади авторитету у суспільстві, значне зниження довіри до нього людей.

Серед найважливіших завдань, що стоять перед судовою владою в державі, — це здобути довіру громадян, зміцнити свій авторитет і підвищити соціальний статус у суспільстві

Тим часом довіра громадян — це особливе джерело сили судової влади й одночасно показник її ефективності. Влада, яка не має підтримки населення, якій не довіряють люди, не життєздатна. Збереження такого стану справ може призвести до підвищення соціальної напруги в суспільстві. Зміцнення ж авторитету суду сприятиме досягненню суспільного визнання цього інституту, що виявлятиметься в довірі до нього суспільства. Тому серед найважливіших завдань, що стоять перед судовою владою в державі, — це здобути довіру громадян, зміцнити свій авторитет і підвищити соціальний статус у суспільстві.

Проблема здобуття довіри суспільства до державних інституцій у вітчизняних наукових і політичних колах не є новою. Довіра стала однією з фундаментальних концепцій соціології та соціологічного аналізу. Наявність довіри є найважливішим компонентом усіх людських стосунків, будь-якої соціальної системи. Починаючи з розробленої в ХІХ ст. теорії французького соціолога Е. Дюркгейма щодо існування «до-договірного» елемента в усіх соціальних угодах, важливість довіри для існування суспільства була визнана всіма, хто вивчає соціальне життя, зокрема й її значення для ефективного функціонування судової системи.

¹ Див.: www.razumkov.org.ua

Відомий сучасний мислитель Ф. Фукуяма визначає довіру як очікування членами суспільства передбачуваності від усіх оточуючих, підтримання ними «фундаментальних цінностей» (наприклад справедливості), в тому числі «професійних стандартів і корпоративних кодексів поведінки»². Високий рівень довіри в суспільстві створює умови для виникнення різних соціальних контактів. Низький рівень довіри актуалізує співробітництво лише в рамках формальних правил і юридичних регламентів. З цієї точки зору у суспільстві з низьким рівнем довіри право є гарантом, що забезпечує соціальний порядок, і в тих сферах життя, які могли би регулюватися нормами суспільної моралі, але з різних причин є малоефективними. У цьому випадку право дає змогу пом'якшити наслідки взаємної недовіри між соціальними суб'єктами різного рівня, забезпечуючи підтримання соціального порядку.

Населення бажає бачити у суддях носіїв справді правової (а не юридико-догматичної) свідомості, тобто носіїв тих самих демократичних цінностей, серед яких найважливішим є розуміння гідності людини як найвищої цінності

І.А. Ільїн трактує довіру до політико-правових інститутів в морально-етичному контексті. Основу довіри він вбачає у повазі суб'єктів взаємодії один до одного, яка виникає у випадку, якщо обидві сторони поділяють спільні духовні цінності — прагнення до досягнення загального блага — і керуються в своїх діях загальним благом³. Ця максима повною мірою стосується і суду як інституту політико-правової системи суспільства. Зазначену тезу цілком підтримував і Ю.В. Готьє: «Суд, як необхідний в державі орган правосуддя, може досягти істинного свого призначення лише в тому випадку, якщо до нього є загальна довіра — це підґрунтя загального спокою в державі»⁴.

Опитування, що проводилися в західноєвропейських країнах, засвідчили, що суспільна оцінка ефективності судів має тісний зв'язок з рівнем довіри до них громадян. У таких країнах, як Данія, Фінляндія та Австрія майже половина населення вважає суди достатньо ефективними, і майже стільки ж, якщо не більше, людей довіряють судам. У Бельгії, де в ефективності судів впевнені 17 відсотків респондентів, їм довіряють лише 22 відсотки.

За експертними оцінками Україна належить до країн з дуже низьким рівнем соціальної довіри до суду⁵, причиною чого є нездатність судової систе-

ми своєчасно дати задовільну відповідь на вимогу громадянина про правовий захист. Високий рівень корупції за умови низького рівня правової захищеності громадян є негативним фактором, що позначається на загальному рівні правової культури, оскільки довіра до суду лежить в основі формування поваги до закону як одного з головних пунктів соціальної угоди і свідчить про те, що судова влада з точки зору громадян не є легітимною. Саме через це довіра до суду має не лише політико-правове, а більш глибоке — культурне значення.

Разом із тим не лише суспільство (а також окремий громадянин) зацікавлене у довірі до суду як до інституту, що забезпечує відтворення соціокультурного зразка (включно з правовим порядком, і опосередковано — моральним). Інститут суду в сучасних умовах формування власного статусу як третьої незалежної влади також прагне отримати

соціальну підтримку і довіру з боку суспільства. У цьому контексті доречно навести точку зору М. Краснова, який зауважив, що саме суд ефективніше порівнянно з іншими органами влади і силовими структурами створює реальні правила поведінки, обмеження в сфері публічного життя. Населення бажає бачити у суддях носіїв справді правової (а не юридико-догматичної) свідомості, тобто носіїв тих самих демократичних цінностей, серед яких найважливішим є розуміння гідності людини як найвищої цінності.

Рівень довіри до суду має стати одним із показників ефективності заходів з реформування судової системи, що проводяться в Україні

Одночасно довіра до суду з боку широких верств населення, в свою чергу, виступає соціальним ресурсом для самих судових органів у ствердженні їх самостійності та реальної незалежності. Відповідно, для того, щоб судова реформа була ефективною, вона повинна зацікавити суспільство, яке буде «знизу» вимагати встановлення реальної автономності судової влади⁶. Отже, саме якість реалізації повноважень судової влади в повсякденних практиках судочинства визначає її рейтинг у суспільній свідомості та прогнозує очікування населення, спонукає його звертатися до судової влади. Рівень довіри до суду має стати одним із показників ефективності заходів з реформування судової системи, що проводяться в Україні.

На наш погляд, основними стандартами для визначення ефективності функціонування судової

² Див.: Фукуяма Френсис. Доверие. — М., 2004. — С. 52.

³ Див.: Ильин И. А. Теория права и государства. — М., 2003. — С. 358.

⁴ Цит. за: Анишина В. И. Основы судебной власти и правосудия в РФ: курс лекций. — М., 2008. — С. 52. (Тут і далі — переклад автора).

⁵ Див.: Політичний портрет України. Демократія в Україні: оцінки, проблеми і перспективи // Бюлетень фонду «Демократичні ініціативи». — 2004. — № 31; Стан корупції в Україні:

результати загальнонаціонального дослідження в рамках Проекту «Сприяння активній участі громадян у протидії корупції в Україні». — 2007. — С. 7—8.

⁶ Див.: Краснов М. У судебной власти есть только один защитник — общество // Рос. юстиция. — 2003. — № 6. — С. 2—6.

системи в сенсі суспільної довіри до суду можуть бути: 1) незалежність судової влади; 2) авторитет судової влади; 3) соціальна відповідальність судової влади. Розглянемо кожний з них докладніше.

Лише в правовій демократичній державі суд займає рівноправне становище із виконавчою та законодавчою владою

1. *Незалежність судової влади.* Основною проблемою у питанні довіри до суду як інституту підтримання правопорядку і торжества справедливості є впевненість в його незалежності. Незалежність як якість судової системи в сучасній вітчизняній літературі трактується в двох аспектах: 1) незалежність як самостійність судової влади, відсутність легальних повноважень, що дозволяють втручатися в її компетенцію органам законодавчої та виконавчої влади; 2) незалежність як самостійність і незаангажованість судді при прийнятті рішення у справі⁷. У першому випадку мова йде про місце судової влади в структурі органів влади. Лише в правовій демократичній державі суд займає рівноправне становище із виконавчою та законодавчою владою. Тому сучасна реформа повинна бути сконцентрована на впровадженні ряду заходів, спрямованих на досягнення формально-юридичної та реальної паритетності між судовою, законодавчою та виконавчою владою.

Кожний окремий суддя повинен чітко усвідомлювати, що саме від його поведінки залежить довіра суспільства до всієї судової системи

Однак реалії перетворень у судово-правовій сфері свідчать, що початковий етап позитивного реформування національної судової системи (1991—1996 рр.), який характеризувався впровадженням в українське законодавство міжнародних стандартів незалежності суддів, змінився періодом ігнорування політиками та керівниками держави ідеї розбудови судової влади як рівноправної із законодавчою та виконавчою. Починаючи з 2004 р. та особливо в останні роки (2007—2009 рр.) в умовах розгортання політичної боротьби чітко простежувалося намагання підпорядкувати окремі судові установи суб'єкту політичної влади. Зокрема, йдеться про прийняття сумнівних правових норм, що нівелюють позиції Верховного Суду України як найвищої судової інстанції в системі судів загальної юрисдикції, порушують організаційну цілісність та конституційний принцип єдності судової системи. Також через ЗМІ цілеспрямовано формується негативний імідж судової влади як повністю корумпованої інституції. Внаслідок цього відбувається зниження реальної незалежності судової влади та

поступово втрачається суспільна довіра до суду як об'єктивного і справедливого арбітра у правовій суперечці, демократичному і правовому способі захисту порушених прав⁸. Все це негативно позначається на іміджі суду як незалежної та самостійної інституції.

Щодо другої складової — незалежності суддів, то вона формується із сумарних індивідуальних характеристик окремих суддів. Конкретний суддя зобов'язаний мати суспільну довіру, тобто «суспільство має усвідомлювати факт, що цей суддя здійснює правосуддя у відповідності з правом»⁹. Якщо цього немає, суддя не може здійснювати свої функції. Понад те, «впевненість суспільства в тому, що судова влада спрямовує зусилля на досягнення справедливості на основі права; впевненість в тому, що судочинство здійснюється чесно, об'єктивно, за однакового ставлення до кожної зі сторін і без жодного сумніву в особистій зацікавленості в результаті процесу; впевненість у високому моральному рівні судочинства»¹⁰ є необхідною умовою існування незалежної судової влади. Саме тому кожний окремий суддя повинен чітко усвідомлювати, що саме від його поведінки залежить довіра суспільства до всієї судової системи. Це актуалізує проблему добору суддівських кадрів.

2. *Авторитет судової влади* є одним із показників позитивної соціальної оцінки діяльності судової системи країни. Суспільство сприймає суд як один із суб'єктів, що бере участь у створенні суспільної культури. Саме тому суд повинен мати авторитет у суспільстві.

Авторитет суду формується в результаті спеціальних заходів і залежить від стилю і змісту діяльності голів судів, характеру дій окремих суддів та працівників апарату суду. Дослідження свідчать, що схвальне ставлення до інституту суду не зводиться лише до міри задоволення позовних вимог у судовому рішенні. Суб'єкти-учасники судового розгляду оцінюють об'єктивність, неупередженість, своєчасність судового розгляду, професіоналізм суддів та працівників апарату суду.

Суспільне очікування щодо судової оцінки фактів правової реальності відображається у судових рішеннях. Саме в них дається авторитетна для суспільства моральна оцінка певних дій. Суд має авторитет не лише тому, що дає правову оцінку певним подіям, а через те, що у своєму рішенні він є «творцем» загального порядку життя та встановлює міру в особистих інтересах і відносинах, що суперечать один одному. Тому на становлення авторитету суду впливає також реальність,

⁸ Див.: Моніторинг незалежності суддів в Україні / За заг. ред. А. Алексеева. Центр судівських студій, Рада суддів України, Асоціація суддів України. — К., 2009. — С.4—5.

⁹ Барак А. Судейское усмотрение. — М., 1999. — С. 169.

¹⁰ Там само. — С. 287.

⁷ Див.: Михайловская И.Б. Суды и судьи: независимость и управляемость. — М., 2008. — С. 21.

своєчасність виконання судового рішення. І хоча безпосередньо виконанням судових рішень займається виконавча влада, суспільством оцінюються результативність судового розгляду саме з точки зору реального виконання постановленого судового рішення.

Усі судові рішення повинні бути обґрунтовані системою юридичних норм. Будь-які незаконні дії суду (судді) при здійсненні судочинства повинні розглядатися як порушення принципів правосуддя

Важливе значення для підвищення суспільного авторитету суду має зміцнення особистого авторитету судді, як соціальної ролі, в якій персоніфікується очікування суспільства. Суддя — це немов би еталонний громадянин держави, в якому відобразились і в якому представлено систему суспільних цінностей. На практиці це означає, що суддя при виконанні своїх повноважень, а також у позаслужбових стосунках, повинен уникати всього, що становить загрозу авторитету судової влади, посягає на гідність судді або викликає сумнів в його об'єктивності, справедливості та неупередженості.

Негативно позначається на авторитеті суду в українському суспільстві й відсутність традиції правового врегулювання міжособистісних та інституціональних спорів. Останнє пов'язане з невисокою правовою культурою населення, не затребуваної в умовах авторитарної держави радянського періоду, а тому і не сформованої на належному рівні.

З розвитком інформаційного суспільства зміцнення суспільного авторитету суду починає дедалі більше залежати від роботи ЗМІ. Ця робота повинна бути зорієнтована на задоволення інтересів суспільства, для забезпечення адекватного інформування і найширшої просвіти населення. Зокрема, рішенням Ради суддів України від 2 жовтня 2009 р. було затверджено проект Положення про взаємодію судів із засобами масової інформації та журналістами, у преамбулі якого наголошувалося на значенні цього напрямку взаємодії для підвищення авторитету та неупередженості суду в демократичній державі.

Важливим засобом підвищення суспільного авторитету суду є правова реклама. Її основним завданням повинно стати інформування працівників апарату суду, суддів, адвокатів, громадських організацій, місцевого населення, ЗМІ, навчальних установ, державних установ, громадських, професійних організацій та інших цільових груп про функціонування, діяльність та завдання суду. В національних судах запроваджується посада спеціаліста із зв'язків з громадськістю, на якого і покладається завдання з розроблення комунікаційних стратегій суду і плану дій з метою

побудови ефективних взаємовідносин із цільовими аудиторіями суду, підвищення обізнаності про діяльність, програми та заходи, які здійснює суд, та інші напрями роботи у сфері розвитку інформаційних зв'язків між судом та суспільством.

3. *Соціальна відповідальність судової влади.* Інститут соціальної відповідальності суду є одним із соціальних регуляторів судово-владних відносин, моральною передумовою для правового характеру судової влади і довіри до неї з боку суспільства. Соціальна відповідальність суду може стати одним з надійних елементів соціального контролю, що забезпечує узгодженість між державними і суспільними інтересами. Водночас соціальна відповідальність є найважливішою моральною якістю особистості судді.

Соціальна відповідальність суду реалізується через якість судових рішень. Усі судові рішення повинні бути обґрунтовані системою юридичних норм. Будь-які незаконні дії суду (судді) при здійсненні судочинства повинні розглядатися як порушення принципів правосуддя. Ця теза підкріплюється такими міркуваннями: 1) суд є органом з владними повноваженнями, що апіорі передбачає наявність відповідальності за неправомірні дії; 2) оскільки суд є повноцінним учасником процесуальних правовідносин, що позбавляє можливості перенести відповідальність на інших осіб за порушення принципів правосуддя; 3) звернення зацікавленої особи до суду з вимогою надання відповідних судових послуг є для нього екстраординарною подією, саме за результатами такого звернення ним та оточуючими робляться висновки про наявність і дієвість правових гарантій судової влади, передбачених законодавством; 4) порушення принципів правосуддя судом внаслідок правозастосовного характеру його діяльності змінює настанови законодавця, висловлені в нормативних актах, а також не відповідає очікуванням суспільства щодо результатів правозастосовної діяльності суду.

Суд повинен нести відповідальність за судові помилки, низьку ефективність судової діяльності та нездатність забезпечити належний соціальний контроль, бюрократизацію судової системи

Деякі аспекти соціальної відповідальності суду досліджувалися в працях, присвячених юридичній антропології¹¹, однак ці роботи мають фрагментарний характер і не дають можливості вважати проблему соціальної відповідальності суддів та суду вирішеною.

¹¹ Див., напр.: Дробышевский В.С., Калинин А.Ф. Введение в юридическую антропологию. — Чита, 2004; Ковлер А.И. Антропология права. — М., 2002; Рулан Н. Юридическая антропология. Пер.с франц. — М., 1999 та ін.

Вважаємо, що соціальна відповідальність суду — проблема достатньо складна і багатоаспектна, оскільки стосується всіх без винятку відносин всередині судової системи. Понад те, вона акумулює всі види відповідальності судді, тому може розглядатися як певна система особистісних відносин між суддями і суспільством. Найважливішими, на нашу думку, компонентами соціальної відповідальності суду є: 1) політична відповідальність — детермінована тим, що судова влада в процесі своєї діяльності торкається життєво важливих інтересів суспільства і держави; 2) суспільна відповідальність — пов'язана із соціальною позицією судді, його особистісним ставленням до суспільної системи, державної влади, політики держави тощо; 3) професійна відповідальність — стрижень соціальної відповідальності. Вона має особистісний і корпоративний характер та виявляється у ставленні до виконання службових обов'язків судді. Це відповідальність за свою професію, її імідж, ефективність здійснення суддівських функцій; 4) правова відповідальність — пов'язана з додержанням норм права і закону як у сфері приватних міжособистісних стосунків, так і в галузі судово-владних відносин; 5) моральна відповідальність — це усвідомлена особистістю і суддівською спільнотою необхідність дотримуватись професійного й громадянського обов'язку і моральних вимог. Це відповідальність за гуманістичний зміст судової влади; 6) ретроспективна відповідальність — це відповідальність за помилки в професійній діяльності. Суд повинен нести відповідальність за судові помилки, низьку ефективність судової діяльності та нездатність забезпечити належний соціальний контроль, бюрократизацію судової системи та ін.

Відповідальний суд — умова формування його правового характеру і суспільної довіри

Дотримання зазначених видів відповідальності визначається рівнем незалежності судової влади і мірою її самостійності. Крім того, соціальна відповідальність суду виявляється і конкретизується через особистість судді та залежить від його громадянської позиції. В останньому випадку відповідальність стає усвідомленим ставленням особистості до соціальної дійсності. Отже, соціальна відповідальність суду виявляється як самоконтроль, саморегуляція, самообмеження дій і реалізується в добропорядності суддів.

Соціальна відповідальність суду існує у двох формах: об'єктивній і суб'єктивній. У першому випадку вона виступає як міра належного, вимагає від судді вибору соціально-відповідальної поведінки; в другому, — це відчуття соціальної від-

повідальності, властивість характеру особистості, яка здатна відповідати за свої вчинки і дії. Саме з формування відчуття відповідальності починається становлення особистості судді. Виняткову роль в цьому процесі відіграє соціальний інститут суду, судова діяльність, стосунки і спілкування в цій сфері.

Характеристики щодо діяльності судової влади відображають відповідний стан всієї системи соціальних відносин в країні. Однак це зовсім не означає, що через кризовий стан у суспільстві можна виправдати безвідповідальність влади. Навпаки, саме складний соціально-економічний і духовний стан сучасного українського суспільства вимагає від влади бути відповідальною за прийняття та виконання рішень.

Визначити соціальну ефективність реформування судової влади можна шляхом порівняння надій та очікувань, що покладаються населенням на ці перетворення, з одного боку, та експертною оцінкою щодо реального функціонування судів — з другого

Таким чином, відчуття соціальної відповідальності іманентно повинно бути присутнім у свідомості суддів. Ця якість може виявлятися як безпосередньо, так і опосередковано в діяльності всієї судової системи. Відповідальний суд — умова формування його правового характеру і суспільної довіри.

Перелічені вище стандарти мають стати підґрунтям для формування методології оцінки ефективності здійснюваних судових реформ, зважаючи на необхідність підвищення суспільної довіри до суду. Вважаємо, що визначити соціальну ефективність реформування судової влади можна шляхом порівняння надій та очікувань, що покладаються населенням на ці перетворення, з одного боку, та експертною оцінкою щодо реального функціонування судів — з другого.

Разом із тим корпоративна закріпленість судів створює певні перешкоди для застосування кількісних методів до вивчення питання про діяльність суду, через що у дослідженні результативності судової реформи є змога опиратися лише на статистичні дані, які відображають, наприклад, відповідність складу злочинну і міри покарання, якісні характеристики судових помилок та ін. Тому виправданим є використання соціологічних методів, які дозволяють визначити динаміку розвитку цього інституту, виходячи з аналізу сприйняття суспільством повсякденних практик функціонування судової влади.

Вважаємо, що показниками рівня довіри до суду в суспільстві можуть бути дані соціологічних опитувань представників різних соціальних груп: простих громадян; учасників судового процесу; адвокатів та прокурорів, які підтримують державне

обвинувачення в судах; працівників апарату судів та професійних суддів. В ідеалі оцінка рівня довіри до суду з боку громадськості повинна ґрунтуватися на власному досвіді громадян, що мали безпосередній контакт із судами. Оскільки суди обслуговують кілька категорій громадян, необхідно прагнути, щоб усі вони довіряли судам. Зокрема, можна виокремити такі категорії осіб: 1) населення території юрисдикції суду, які рідко або взагалі ніколи не зверталися до суду; 2) представники інших органів влади, місцевого самоврядування, ЗМІ та інші впливові суб'єкти, з якими суди контактують з інших питань, окрім здійснення правосуддя; 3) особи, які безпосередньо контактують із судом з приводу розгляду судової справи (учасники судового процесу, їх друзі та родичі; адвокати та державні обвинувачі та ін.); 4) працівники апарату суду, технічний персонал суду, судді, які здатні «зсередини» оцінити якість роботи суду. Як бачимо, між цими категоріями наявні відмінності щодо типу та обсягу їх контактів із судами, і для останнього важлива довіра з боку всіх цих категорій.

Звісно, кожна із зазначених категорій громадян і суд можуть по-різному оцінювати успіш-

ність роботи судової системи, їх погляди можуть бути навіть протилежними. Та все ж якщо суд працює успішно і повідомлення про результати його діяльності ефективно доносяться до відома громадян, їхня довіра до нього, ймовірно, зростатиме. Коли сприйняття певних моментів громадськістю викривлене, а їх розуміння нечітке, успішну роботу доцільно доповнити просвітницькими програмами та більш ефективним інформуванням населення. Але навіть таке різнобічне уявлення про роботу суду не є об'єктивним показником реальної ефективності діяльності суду, а тому вони повинні враховуватися разом з іншими критеріями.

Таким чином, наукова розробка проблеми довіри населення до суду як одного з показників його ефективності дасть змогу визначити та опрацювати напрями оптимізації діяльності судової системи, підвищити авторитет судової влади в суспільстві, налагодити взаєморозуміння та взаємодію між суспільством і судом з метою більш ефективного проведення судової політики, сприятиме підвищенню суспільної підтримки судової реформи в цілому.

Рішення у кримінальних справах

(Закінчення. Початок ухвали на с. 24)

Відповідно до вимог ч. 4 ст. 71 КК остаточне покарання за сукупністю вироків має бути більшим від покарання, призначеного за новий злочин, а також від невідбутої частини покарання за попереднім вироком.

Як убачається з матеріалів справи, Б. за попереднім вироком від 20 березня 2002 р. було засуджено до позбавлення волі на строк вісім років, а постановою від 23 березня 2007 р. його було звільнено умовно-достроково на два роки сім місяців 16 днів.

Відповідно до роз'яснень, що містяться в п. 26 постанови Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2003 р. № 7 «Про практику призначення судами кримінального покарання» (зі змінами, внесеними постановою Пленуму Верховного Суду України від 12 червня 2009 р. № 8), невідбутою частиною покарання за попереднім вироком слід вважати, зокрема, частину покарання, від відбування якого особу звільнено умовно-достроково (статті 81, 107 КК).

Злочин, за який засуджено Б. у цій справі, він учинив у період з 1 січня по 23 липня 2009 р., тобто під час невідбутої частини покарання, призначе-

ного йому за попереднім вироком, яка становить, як свідчать матеріали справи, два роки сім місяців 16 днів позбавлення волі.

Виходячи з цього, а також з урахуванням вимог ч. 4 ст. 71 КК, остаточне покарання Б. за сукупністю вироків у цій справі мало б бути призначене більшим від невідбутої частини покарання за попереднім вироком.

Таким чином, суд неправильно застосував до Б. кримінальний закон, а це згідно з вимогами ст. 398 КПК є підставою для скасування вироку та направлення справи на новий судовий розгляд.

Якщо вину Б. під час нового розгляду у вчиненні інкримінованого йому злочину буде доведено, то покарання йому слід призначити за сукупністю вироків із дотриманням вимог, передбачених ч. 4 ст. 71 КК.

Враховуючи наведене, колегія суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України ухвалила скасувати вирок Орджонікідзевського районного суду м. Маріуполя Донецької області від 29 вересня 2009 р. щодо Б., а справу направити на новий судовий розгляд.